

AdviesCommissie Schade Grondwater

Jaarverslag 2015

Jaarverslag 2015

AdviesCommissie Schade Grondwater

Secretariaat: Leidseveer 2
3511 SB Utrecht
Tel: 085 - 4862222
email: acsg@bij12.nl
website: www.grondwaterschade.nl

VOORWOORD

Het jaarverslag geeft als gebruikelijk een overzicht van de verzoeken om onderzoek naar schade die belanghebbenden menen te hebben geleden door grondwateronttrekkingen, die de Advies-Commissie Schade Grondwater (ACSG) heeft afgehandeld of in behandeling heeft.

In 2015 zijn er acht nieuwe verzoeken om een schadeadvies ontvangen (en drie aanvullende bij een bestaand schadegeval) en zijn er negen verzoeken afgehandeld. In totaal heeft de ACSG op 31 december 2015 22 verzoeken om onderzoek in behandeling. In 2015 is verder gewerkt aan het vernieuwen van het instrumentarium om de landbouwschade te berekenen (Waterwijzer Landbouw). Dit in samenwerking met onder andere STOWA, de waterleidingbedrijven, Rijkswaterstaat, LTO en een paar provincies. Er is in 2015 ook hard gewerkt aan het tot stand komen van het Kwaliteitsmanagementsysteem.

Dienst Landelijk Gebied (DLG) heeft decennia lang de ACSG secretariael en inhoudelijk ondersteund. Deze dienst is op 1 maart 2015 opgeheven. Volgens het besluit genomen op 1 februari 2015 door de bestuurlijke Advies Commissie DROW van de gezamenlijke provincies en de BIJ12-raad is het secretariaat van de ACSG per 1 maart 2015 ondergebracht bij BIJ12, de uitvoeringsorganisatie van de gezamenlijke provincies. De overgang van het secretariaat van DLG naar BIJ12 zorgvuldig en soepel is verlopen.

Ir. G.N. Kok
Voorzitter AdviesCommissie Schade Grondwater

Inhoud

		pag.
H1.	Taak en samenstelling commissie	1
H2.	Externe ontwikkelingen in 2015	3
H3.	Interne ontwikkelingen in 2015	5
H4.	Overzicht afgehandelde en in behandeling zijnde verzoeken om onderzoek	6
H5.	Afgehandelde en nagekomen verzoeken om onderzoek	7
H6.	Verzoeken om onderzoek in behandeling	11
Bijlage 1	Overzicht van de VERZOEKEN OM ONDERZOEK in 2015	15
Bijlage 2	Overzichtskaart van de projecten in 2015	16

1. TAAK EN SAMENSTELLING COMMISSIE

Taak en missie

Artikel 7.19, 1^e lid van de Waterwet stelt dat hij, die op grond van artikel 7.18 een vordering kan doen met betrekking tot schade gerelateerd aan een grondwateronttrekking waarvoor een watervergunning is afgegeven, aan Gedeputeerde Staten van de desbetreffende provincie kan verzoeken hiernaar een onderzoek in te stellen.

De gezamenlijke provincies hebben besloten voor de afhandeling van dergelijke verzoeken één landelijk werkzame commissie in te stellen: de AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG). De gezamenlijke provincies hebben de ACSG in 2011 ingesteld. De ACSG is ingesteld op basis van de Provinciewet.

Voor het indienen van een verzoek is het niet relevant of de provincie of de waterbeheerder in de rol van bevoegd gezag de vergunning voor de onttrekking die de schade zou hebben veroorzaakt, heeft afgegeven. Verzoeken dienen altijd te worden gericht aan Gedeputeerde Staten.

De taak van de ACSG is het vaststellen van de causaliteit tussen geclaimde schade en vermeende oorzaak. In geval van causaliteit adviseert de commissie over ondervanging of vergoeding van de schade. De geclaimde schade betreft veelal droogteschade binnen de landbouw of bosbouw en schade aan gebouwen en verhardingen.

De AdviesCommissie Schade Grondwater is het deskundige en onafhankelijke adviesorgaan voor Gedeputeerde Staten van de provincies op het gebied van de behandeling van verzoeken om onderzoek naar schade door het onttrekken van grondwater en infiltreren van grondwater.

Bestuurlijk opdrachtgever

Tot 18 juni 2015 behartigde gedeputeerde Josan Meijer van de provincie Gelderland de portefeuille Water in de bestuurlijke adviescommissie Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling en Waterbeheer (DROW) van het Interprovinciaal Overleg (IPO) en was uit dien hoofde bestuurlijk opdrachtgever van de ACSG. Vanaf 18 juni 2015 heeft de heer Ben de Reu, gedeputeerde van de provincie Zeeland, Josan Meijer opgevolgd als portefeuillehouder Water in het IPO en daarmee ook als bestuurlijk opdrachtgever van de ACSG.

Ambtelijk opdrachtgever

De provincie Overijssel onderhoudt in 2015 namens de provincies het ambtelijke contact met het secretariaat van de ACSG, dat tot 1 maart 2015 is verzorgd door Dienst Landelijk Gebied en na 1 maart 2015 door BIJ12.

Commissie

Op 31 december 2015 is de ACSG als volgt samengesteld:

Voorzitter	ir. G.N. Kok
Plv. voorzitter	mr. G.J.M.M. Tax
Lid	ir. J. Kruizinga
Lid	ing. H.J. Everts
Lid	dr. ir. J.C. van Dam
Secretaris	D. Jacobs MSc (BIJ12)

De ASCG heeft in 2015 drie keer vergaderd.

De heer D. Jacobs MSc heeft per 1 oktober 2015 de taak als secretaris van de ACSG overgenomen van mevr. Ing. Y. Roosenboom.

De (plaatsvervangend) voorzitter en de andere leden zijn per 1 januari 2015 herbenoemd.

Secretariaat

De Dienst Landelijk Gebied (DLG) heeft de ACSG in 2015 ondersteund tot 1 maart 2015. In verband met de opheffing van DLG is het secretariaat vanaf 1 maart 2015 ondergebracht bij de uitvoeringsorganisatie voor de provincies, genaamd BIJ12. Deze is gevestigd aan het Leidseveer 2, te Utrecht.

Er is bij BIJ12 een vast adviesteam dat aanspreekpunt is voor de commissieleden en de kwaliteit en de voortgang van de adviezen bewaakt.

Het adviesteam was in 2015 als volgt samengesteld:

- ing. Y. Rosenboom – secretaris / projectleider tot 1 oktober: hierna overgenomen door D. Jacobs MSc;
- ir. H. Prak – plaatsvervangend secretaris / specialist (agro)hydrologie, per 1 oktober vervangen door de heer drs. H.W. Grobbe;
- ir. S. Klerks – specialist landbouwschade,
- ir. J. Lankester – specialist schade aan bebouwing en verhardingen tot 1 maart, hierna functie overgenomen door in eerste instantie de heer Prak en daarna de heer Grobbe.

Daarnaast is naar behoefte een beroep gedaan op expertise die beschikbaar is bij DLG tot 1 maart en BIJ12 vanaf 1 maart en is expertise ingehuurd.

De totale omvang van de werkzaamheden van het secretariaat van de ACSG bedraagt in 2015 circa 2200 uur. Dit betreft inzet voor het opstellen van de schadeadviezen en de ambtelijke ondersteuning van de commissie.

2. EXTERNE ONTWIKKELINGEN IN 2015

Up-to-date instrumentarium

De ACSG streeft ernaar dat het instrumentarium voor de vaststelling van schade door grondwateronttrekking of -infiltratie up-to-date is. Uitgangspunt is dat de ACSG de nieuwste, maatschappelijk aanvaarde en wetenschappelijk ondersteunende kennis in het instrumentarium toepast.

Vernieuwing instrumentarium landbouwschade

De ACSG stelt de landbouwschade als gevolg van hydrologische veranderingen die worden veroorzaakt door grondwateronttrekkingen of -infiltraties vast met een rekenmethodiek waarin de zogeheten TCGB-tabellen centraal staan. Deze zijn eind tachtiger berekend met rekenmethodieken zoals die destijds actueel waren. De tabellen zijn inmiddels gedateerd geraakt, bijvoorbeeld omdat ze niet inspelen op de klimaatverandering, geen rekening houden met de ontwikkelingen in de landbouw sindsdien en omdat de agrohydrologische modellering thans meer mogelijkheden biedt dan de destijds gebruikte rekenmodellen. De commissie heeft besloten te streven naar vervanging van de TCGB-tabellen door een methodiek waarvan het door Wageningen UR en andere deskundigen ontwikkelde en breed geaccepteerde agrohydrologische rekenmodel SWAP de basis vormt en daarmee beter aan te sluiten op de actualiteit.

Waterwijzer Landbouw

De ACSG pakt het project, dat moet leiden tot vernieuwing van het instrumentarium voor de bepaling van de relatie tussen water in de bodem en gewasgroei, inclusief wijzigingen daarin, op door deel te nemen aan het project 'Waterwijzer Landbouw'.

In dit project werken ACSG, STOWA, de dienst Water, Verkeer en Leefomgeving (WVL) van Rijkswaterstaat, het ministerie van EZ, de provincies Utrecht en Zuid-Holland, Zoetwatervoorziening Oost Nederland (ZON, een regionaal samenwerkingsverband van rijk, provincies, waterschappen en Vitens), LTO-Nederland en Vitens en Brabant Water.

STOWA coördineert de totstandkoming van de Waterwijzer Landbouw en heeft met financiering van bijna alle deelnemende organisaties opdracht verleend aan een consortium dat bestaat uit KWR Watercycle Research Institute, Wageningen UR (Alterra, Livestock Research en Wageningen University) en Bakelse Stroom om een nieuw, universeel toepasbaar instrumentarium voor de berekening van de opbrengst van de landbouw in afhankelijkheid van droogte, wateroverlast en verzilting te ontwikkelen: de Waterwijzer Landbouw (www.waterwijzer.nl). De ontwikkeling van de Waterwijzer Landbouw is reeds in 2012 gestart met toen nog een bescheiden bijdrage van de ACSG. Om de waterwijzer Landbouw universeel toepasbaar te maken, moest in de beginfase SWAP geschikt worden gemaakt voor het berekenen van gewasgroei in afhankelijkheid van wateroverlast, een onderdeel dat voor de ACSG wat minder relevant is. Nadat de ontwikkeling van de Waterwijzer Landbouw zover was gevorderd dat de relevantie ervan voor de ACSG sterk was toegenomen, hebben in 2013 de gezamenlijke

provincies besloten de ACSG meer middelen beschikbaar te stellen voor de medefinanciering van het ontwikkelen van de Waterwijzer Landbouw.

In 2015 was fase 3 van de ontwikkeling van Waterwijzer Landbouw in uitvoering. Deze fase loopt tot medio 2016 en bestaat uit de volgende elementen:

1. Afleiden van metarelaties voor de gewasschade als gevolg van droogte en natheid voor de gewassen gras en maïs gebaseerd op SWAP-WOFOST (gewasgroei-model);
2. Actualiseren van de kennis over indirecte schade bij maïs en gras en deze kennis geschikt maken voor opname in de schadeberekening;
3. Technische koppeling SWAP-WOFOST-BBPR (economisch model rundveehouderij) tot een instrument voor het meenemen van indirecte schade en bedrijfsvoering;
4. Voorbeeldberekeningen met SWAP-WOFOST-BBPR; dit omvat een plausibiliteitstoets en berekeningen voor enkele bedrijfstypen.

De ACSG streeft naar een met de Waterwijzer Landbouw te genereren database die de TCGB-tabellen zal vervangen. Het belangrijkste product van de Waterwijzer Landbouw voor de ACSG is een eenvoudig toepasbaar instrumentarium om bijvoorbeeld op basis van grondwaterstands- en bodeminformatie opbrengstderving te genereren, met onderscheid in droogteschade, natschade en zoutschade. Het instrumentarium geeft informatie voor de huidige meteorologische condities en voor uiteenlopende klimaatscenario's.

Het samenwerkingsverband verwacht de nieuwe systematiek eind 2016 operationeel te hebben. In fase 4 wordt vervolgens o.a. ingegaan op het toepasbaar maken van de Waterwijzer landbouw. Vervolgens heeft de ACSG nog tijd nodig om de nieuwe systematiek in haar methodiek te implementeren.

De commissie heeft geen indicatie van de gevolgen van de overstap op een nieuwe berekeningssystematiek voor de hoogte van de schadebedragen. Ze sluit echter niet uit dat de gevolgen incidenteel relevant kunnen zijn. Ook omdat de huidige methodiek prima werkt en zolang er nog geen operationeel alternatief is, zal de ACSG deze blijven gebruiken totdat de met een Waterwijzer Landbouw te genereren database gereed is.

Op de website www.waterwijzer.nl staat de recente info over het project Waterwijzer Landbouw. Die bevat ook informatie over de ontwikkeling van de Waterwijzer natuur.

3. INTERNE ONTWIKKELINGEN IN 2015

Bestuurlijk overleg met gedeputeerde Meijers

In 2015 is besloten door het IPO dat de heer B. de Reu, portefeuillehouder Water in de bestuurlijke adviescommissie Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling en Waterbeheer (DROW) van het IPO het nieuwe bestuurlijke aanspreekpunt voor de ACSG wordt als opvolger van gedeputeerde J. Meijer van Gelderland

Website

De website van de ACSG (www.grondwaterschade.nl) is in 2015 ondergebracht bij de website van BIJ12 (www.bij12.nl) en daarna doorklikken naar de unit AdviesCommissie Schade Grondwater). Hier staat een actueel overzicht van de projecten. Via het contactformulier op de website wordt regelmatig informatie door derden ingewonnen bij het secretariaat over de werkzaamheden van de ACSG en wordt er informatie ingewonnen over de mogelijkheid om de ACSG een advies te laten uitbrengen en de hierbij te volgen procedure.

Transitie secretariaat

Per 1 maart 2015 was het opheffen van DLG een feit. Dit had gevolgen voor het secretariaat van de ACSG omdat DLG het secretariaat van de ACSG verzorgt. Het in 2014 genomen besluit om het secretariaat onder te brengen bij BIJ12, de uitvoeringsorganisatie van de gemeenschappelijke provincies is in februari 2015 in de Bestuurlijke Adviescommissie DROW van de provincies en in de BIJ12-raad bekrachtigd. In de overgang van het secretariaat van DLG naar BIJ12 per 1 maart 2015 is veel energie gestoken. Gezien de beperkte capaciteit van het secretariaat is daarbij een prioritering aangebracht in de te behandelen projecten.

Kwaliteitsmanagementsysteem

In 2015 is hard gewerkt aan het tot stand komen van het Kwaliteitsmanagementsysteem. Het kwaliteitsmanagementsysteem heeft onder andere als doel om de werkwijze en procedures die de ACSG volgt op een open en transparante wijze vast te leggen. Dit is voor een groot deel in 2015 uitgevoerd. In 2016 zal het kwaliteitsmanagementsysteem worden gecompleteerd. Hierna dient door middel van interne audits het handboek regelmatig te worden geëvalueerd.

4. OVERZICHT AFGEHANDELDE EN IN BEHANDELING ZIJNDE VERZOEKEN OM ONDERZOEK

Bijlage 1 geeft een overzicht van de verzoeken om onderzoek die de ACSG in 2015 in behandeling heeft. Deze lijst bevat ook de projecten die zijn afgehandeld in 2015. De locaties van de betreffende projecten zijn in bijlage 2 op kaart weergegeven. In 2015 is één hoorzitting georganiseerd, namelijk voor het project Berghem.

Onderstaande tabel geeft de samenvatting van het aantal afgehandelde en binnengekomen verzoeken in 2015:

Type schade	In behandeling op 31 december 2014	Binnengekomen in 2015	Afgehandeld in 2015	In behandeling op 31 december 2015
Landbouw, fruitteelt	9	1	3*	7
Bebouwing, verharding	9	9	6	12
Natuur, bos en landschap	2	-	-	2
	20	10	9	21

*) het verzoek Vlaketunnel is in de tabel geteld als landbouwschade.

De laatste kolom van bovenstaande tabel, het aantal schadeadviezen in behandeling per 31 december 2015, is in onderstaande tabel per provincie uitgesplitst.

	aantal	1	2	3	4	5	6	7	8
Friesland	3								
Drenthe	0								
Overijssel	8								
Gelderland	2								
Utrecht	0								
Noord Holland	0								
Zuid-Holland	2								
Zeeland	0								
Noord Brabant	5								
Limburg	1								
Flevoland	0								
	21								

Legenda

landbouw, fruitteelt
natuur, bos en landschap
bebouwing, verharding

5. AFGEHANDELDE EN NAGEKOMEN VERZOEKEN OM ONDERZOEK

Dit hoofdstuk behandelt de projecten die in 2015 zijn afgehandeld.

UTRECHT

IJsselstein (06.005 - 1)

De ACSG heeft op 7 oktober 2013 een verzoek ontvangen van de provincie Utrecht om onderzoek te doen naar vermeende schade aan een eeuwenoud woonhuis in het centrum van IJsselstein. De huiseigenaar heeft bij schrijven van zijn advocaat aan de provincie laten weten dat hij van mening is dat dit het gevolg is van een tijdelijke bronbemaling ten behoeve van de bouw van de parkeergarage Eiteren. Ook zouden volgens de woningeigenaar sloop- en bouwwerkzaamheden van woonzorgcentrum Isselwaerde een rol hebben gespeeld bij het ontstaan van de schade. Op 20 maart 2014 is een locatiebezoek afgelegd. De commissie heeft haar onderzoek eind 2014 afgerond. Het naar aanleiding hiervan op te stellen ontwerpadvies is begin 2015 verzonden aan de partijen. Daarin is aangegeven dat alleen een deel van de ontstane schade is veroorzaakt door de bemaling. Hiervoor is een inschatting van de schade gemaakt. Er zijn geen zienswijzen ingediend en het project is in april 2015 afgerond.

ZUID-HOLLAND

Berkel en Rodenrijs (08.021 - 1)

Het verzoek uit 2010 betreft vermeende schade aan een op staal gefundeerde woning in Berkel en Rodenrijs die eind 18^e eeuw is gebouwd. De schade zou het gevolg zijn van tijdelijke bouwputbemalingen ten behoeve van de aanleg van drie onderdoorgangen van de voormalige Hofpleinlijn die nu wordt gebruikt door Randstadrail. Op 15 april 2011 is een oriënterend bezoek gebracht aan belanghebbende. Er is diverse keren overleg geweest tussen de gemeente Lansingerland, waartoe Berkel en Rodenrijs behoort, en belanghebbende om te komen tot overeenstemming over een schadevergoeding. De commissie had haar onderzoek in afwachting van de uitkomsten van dit overleg tussen de partijen aanvankelijk opgeschort. Medio 2012 is gebleken dat de partijen er onderling niet uit zijn gekomen. Hierna heeft de commissie haar onderzoek vervolgd. Het is in 2014 afgerond en begin 2015 wordt het ontwerpadvies verstuurd aan de belanghebbenden. Van drie belanghebbenden zijn zienswijzen ontvangen en verwerkt, waarna het definitieve advies is uitgebracht. ACSG concludeerde dat de schade vooral is opgetreden door grondwaterstandsveranderingen in de aangrenzende polder, die bouwrijp is gemaakt en nauwelijks als gevolg van de aanleg van de onderdoorgangen. In het advies is aan de gemeente gevraagd om de schade te vergoeden, met daarbij de suggestie dat gemeente en het Hoogheemraadschap de te vergoeden schade naderhand onderling verrekenen. Het project is afgerond in september 2015.

Ameide (08.022 - 1)

In 2012 heeft de eigenaar van een boomgaard aan de provincie Zuid-Holland gemeld al geruime tijd last te hebben van wateroverlast in zijn boomgaard in Ameide. Hij wijt deze wateroverlast aan de grondwater-

onttrekking "De Steeg" bij Langerak van Oasen, die een extra maaiveld daling teweeg zou brengen die groter is dan de door de winning veroorzaakte grondwaterstandsverlaging. De ACSG heeft de locatie in juli 2013 bezocht. Hierbij zijn in de boomgaard diverse boringen verricht. De commissie heeft haar onderzoek afgerond en haar ontwerpadvies op 13 november 2014 toegezonden op partijen. Conclusie is dat er wel een causaal verband aanwezig is tussen grondwateronttrekkingen van Oasen en daling van maaiveld en grondwaterstand, maar dat als gevolg daarvan de natschade in de boomgaard niet is toegenomen. Op 8 december 2014 heeft de commissie één zienswijze ontvangen. Deze heeft geen aanleiding gegeven om het advies aan te passen en derhalve is het project in februari 2015 afgerond.

Meerkerk (08.023)

De ACSG heeft op 14 januari 2014 het verzoek ontvangen om onderzoek te doen naar vermeende schade aan een woonhuis met agrarische bedrijfsgebouwen in Meerkerk. Deze gebouwen vertonen sinds 2004 toenemende scheurvorming die door de eigenaar in verband wordt gebracht met de grondwateronttrekking "De Steeg" van Oasen in Langerak. De commissie heeft begin 2015 haar advies toegezonden. Hierin komt zij tot de conclusie dat de aanwezige scheurvorming in het pand niet aan de grondwateronttrekkingen te Langerak en Lexmond kan worden toegeschreven. Er zijn zienswijzen ingediend maar die hebben geen aanleiding gegeven tot aanpassing van het ontwerpadvies. Het project is in april 2015 afgerond.

ZEELAND

Vlaketunnel (09.007 - 1)

Eind 2010 is een deel van de bodem van de oostelijke toerit van de Vlaketunnel, waarmee de A58 het Kanaal door Zuid-Beveland kruist, plotseling omhoog gekomen. Dit bleek te zijn veroorzaakt omdat de trekfundering het had begeven. Om verdere schade tegen te gaan, heeft Rijkswaterstaat beide toeritten verzwaard en met bemaling de grondwaterstand fors verlaagd. Ook tijdens het herstel van de toeritten is er tijdelijk bemalen.

Een landbouwer aan de oostzijde van het kanaal meldt, als gevolg van de bemaling, droogteschade te hebben aan een maïspaneel en graslanden en verzakkingsschade te hebben aan zijn erfverharding. Ook stelt hij dat de bemaling een ongelijke zakking van het maïspaneel heeft veroorzaakt, waardoor hij de hierin aanwezige buizendrainage moest vervangen. De juridisch adviseur van deze landbouwer heeft de provincie Zeeland verzocht de ACSG onderzoek te laten verrichten naar de vermeende schade. In maart 2014 heeft de provincie Zeeland de ACSG verzocht hierover advies uit te brengen. De ACSG is haar onderzoek in de zomer van 2014 gestart en heeft in augustus een locatiebezoek afgelegd. In het voorjaar van 2015 is het ontwerpadvies verzonden aan partijen. De commissie concludeert dat door de grondwateronttrekking bij reparatie van de toeritten van de Vlaketunnel extra opbrengstderving is opgetreden op het maïspaneel en op enkele percelen grasland. Ook is als gevolg van zakking van het maaiveld de drainage in een perceel enigszins versneld afgeschreven. De commissie acht

geen grondslag aanwezig voor vergoeding van schade door verzakking van erf en de vloer in de bedrijfsgebouwen omdat in dezelfde orde van grootte ligt als de natuurlijke maaiveldaling.

Er zijn geen zienswijzen ontvangen en in juni 2015 is het project afgerond.

NOORD-BRABANT

Eindhoven (10.039 - 1)

Op 19 februari 2013 heeft de provincie Noord-Brabant een verzoek verzonden aan de ACSG om onderzoek te verrichten naar schade aan een woning. Het betreft een woonhuis in Eindhoven waaraan de vermeende schade zou zijn ontstaan als gevolg van een bronbemaling voor de aanleg van het appartementencomplex met parkeergarage Pleinwonen in de Eindhovense wijk Berkelbosch. De commissie heeft de locatie in april 2013 bezocht en haar onderzoek naar de oorzaak van op diverse plaatsen in de woning ontstane scheuren eind 2014 afgerond. Begin 2015 heeft zij haar bevindingen in een ontwerpadvies verzonden aan de partijen. Conclusie is dat er geen causaal verband aanwezig is tussen de grondwateronttrekking en de opgetreden gebouwschade. Er zijn geen zienswijzen ontvangen en in maart 2015 is het project afgerond.

Bladel (10.042)

Op 31 oktober 2013 ontving de ACSG een verzoek van de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant om een onderzoek in te stellen naar schade aan een bedrijfspand aan de Markt in Bladel. Die bestaat uit het indringen van grondwater in de parkeerkelder van het pand in de winter van 2012-2013. Voordien zou de kelder altijd droog zijn geweest. Eén van de huurders vermoedt dat de lekkage in de kelder is veroorzaakt door een bronbemaling die in 2009 in bedrijf is geweest tijdens de bouw van het appartementencomplex Marktstaete. Tijdens haar onderzoek heeft de commissie geconstateerd dat de hoeveelheid grondwater die volgens de gegevens tijdens de bouw van het appartementencomplex is onttrokken, een fractie is geweest van waarvoor vergunning was afgegeven. Verder blijkt er tijdens de onttrekking niet te zijn gemonitord. De commissie heeft zich in haar onderzoek daarom moeten baseren op berekeningen die zijn uitgevoerd ten behoeve van de vergunningverlening en op aannamen. De commissie heeft haar bevindingen in de vorm van een ontwerpadvies op 14 november 2014 toegezonden aan partijen. Daarin komt zij tot de conclusie dat er geen causaal verband is tussen de bronbemaling en de schade. Er zijn geen zienswijzen ontvangen en het project is in januari 2015 afgerond.

Berghem (10.043)

In Oss is de Megense Baan (N329) als "weg van de Toekomst" gereconstrueerd. Onder de weg zijn enkele fietstunnels aangelegd, onder andere bij de kruising met de Berghemseweg, en er is een tunnel gebouwd onder de spoorlijn Nijmegen-'s Hertogenbosch. Voor de aanleg van de tunnels zijn in de periode 2011-2013 diverse tijdelijke bronbemalingen in bedrijf geweest. De eigenaar van een woning aan de Osseweg in Berghem stelt dat zijn vrijstaande woning uit de vijftiger jaren, waarschijnlijk als gevolg van deze bronbemalingen, schade heeft opgelopen. Er zijn diverse scheuren ontstaan. Naar aanleiding hiervan ontving de ACSG op 8 januari 2014 een verzoek van de Omgevingsdienst Zuidoost

Brabant om een onderzoek in te stellen naar deze schademelding.

De ACSG is haar onderzoek in het voorjaar van 2014 gestart en heeft de woning aan de Osseweg op 1 mei 2014 bezocht. Hierna is het onderzoek afgerond en zijn de bevindingen in de vorm van een ontwerpadvies op 31 oktober 2014 toegezonden aan partijen. De commissie is van oordeel dat er geen causaal verband is tussen de grondwateronttrekking en de schade aan uw woning.

Op verzoek van de eigenaar van de woning is de reactietermijn verlengd tot 30 januari 2015. Er is 1 zienswijze ontvangen die toegelicht is op een hoorzitting op 25 feb. 2015. Naar aanleiding van de hoorzitting is aanvullende informatie ontvangen, die reden vormde voor heroverweging van het advies. De commissie tot de conclusie dat het op grond van het ontbreken van hydrologische monitoringsgegevens niet mogelijk is de causaliteitsvraag te beantwoorden. Tegelijkertijd concludeert zij, afgaande op de door de eigenaar aangereikte rapportages, dat tijdens of vlak na de tijdelijke bemalingen de scheurvorming aan de woning is toegenomen. Dit indiceert een relatie met de bemalingen. Omdat de commissie zowel het uitsluiten als het vaststellen van de causaliteit door het ontbreken van de juiste gegevens niet kan aantonen, acht ze het redelijk dat de vergunninghouder, arbitrair, een vergoeding van 50% van de kosten van herstel uitkeert aan de eigenaar. Met dit advies van 12 oktober 2015 is het verzoek om onderzoek afgerond.

Budel-Nyrstar
(10.044)

Op 8 juli 2014 ontving de ACSG het verzoek van Nyrstar, één van de onttrekkers, om de schaderegeling Budel te herzien. Dit in verband met de verplaatsing van de grondwateronttrekking Budel door Brabant Water naar het tweede watervoerend pakket.

In haar advies uit 2012 heeft de ACSG de gezamenlijke schade berekend als gevolg van de winningen door Brabant Water, door Nyrstar en door Refresco. Omdat de middeldiepe winning door Brabant Water is gestopt, zal de berekende schade door de winningen Nyrstar en Refresco wijzigen.

De commissie heeft de herberekening van de schade uitgevoerd en op 15 oktober 2015 haar ontwerpadvies aan partijen gestuurd. Een deel van de landbouwers heeft recht op een lagere schadevergoeding en voor een deel van de landbouwers vervalt hun recht op schadevergoeding. Van één landbouwer zijn zienswijzen ontvangen onder andere over het grondgebruik. Op 21 december 2015 is het advies verzonden.

6. VERZOEKEN OM ONDERZOEK IN BEHANDELING

De projecten die aan het eind van 2015 nog in behandeling zijn, worden in dit hoofdstuk belicht.

GRONINGEN

Noordhorn (01.001)

Op 23 december 2015 is een verzoek van de provincie Groningen binnengekomen. Het betreft een gebouwschade, waarvan de indiener vermoedt dat er een relatie is met de bronbemalingen die zijn uitgevoerd ten behoeve van de aanleg van de rondweg N355 te Noordhorn.

FRIESLAND

Terwisscha (02.003-2)

De ACSG doet onderzoek naar de schade die landbouwers menen te ondervinden als gevolg van de grondwateronttrekking Terwisscha. In augustus 2012 heeft de provincie de ACSG gevraagd de verzoeken van 14 landbouwers af te handelen. Naderhand is gebleken dat het merendeel van de landbouwers eerst juridisch en technisch advies wil inwinnen. Voor hen heeft de commissie haar werkzaamheden opgeschort. Voor de 4 overige landbouwers heeft de ACSG op 30 juli 2015 haar ontwerpadvies uitgebracht. Hierin komt zij tot de conclusie dat 3 van de 4 landbouwers schade ondervinden door de grondwateronttrekking Terwisscha. Door zowel de onttrekker als 2 landbouwers zijn zienswijzen ingediend. Deze hebben onder andere betrekking op de uitbetaling van veedrenkschade en de gehanteerde verjaringstermijn. Op 17 december 2015 is het advies deel 1 aan partijen gezonden met een reactie op de zienswijzen. Het advies deel 2 met een gewijzigde schadeberekening volgt in 2016, omdat een aanvulling op het grondgebruik nog ontvangen moet worden.

Terwisscha-bos (02.003-3)

Op 1 september 2014 heeft de ACSG een verzoek van de provincie Friesland ontvangen om een onderzoek in te stellen naar bosschade op een landgoed van een stichting in de nabijheid van de winning Terwisscha. Op verzoek van stichting Olmenes is het project opgeschort.

Noord-Bergum (02.004 - 1 en 2)

Aan de hand van de al eerder vastgestelde verlagingen en de gegevens uit de karteringen heeft de ACSG de schadepercentages per vlak berekend en in oktober 2015 besproken in de werkgroep. Alvorens de schadeberekening voor alle bedrijven binnen het schadegebied uit te voeren, zullen eerst de uitkomsten van 2 representatieve bedrijven in de werkgroep worden besproken. Het grondgebruik over de periode 2005-2014 is hiervoor inmiddels ontvangen en de verwerking ervan is gestart.

OVERIJSSSEL

Mander (04.022 - 1)

Er is een start gemaakt met de verwerking van de al eerder vastgestelde verlagingen en de gegevens uit de kartering om te komen tot schadepercentages per vlak. Deze zullen begin 2016 in de werkgroep worden besproken.

Holten
(04.023 - 1)

In januari 2015 zijn de resultaten van het raaienonderzoek besproken in de werkgroep. Doel van het onderzoek was om de grootte van de verlaging en de begrenzing van het invloedsgebied vast te stellen. Ten oosten van de winning is de grens vastgesteld, maar in het westen is de begrenzing nog niet duidelijk. Er zijn hiervoor extra peilbuizen geplaatst en het raaienonderzoek is met een jaar voortgezet. In het oostelijk schadegebied is gestart met de gebiedskartering door Alterra.

Wierden
(04.027 - 1)

In 2015 is het raaienonderzoek door Tauw afgerond. De resultaten zijn toegelicht in de werkgroepbijeenkomst in mei 2014. De werkgroep is akkoord om te starten met een gebiedskartering in het zuidoostelijk deel van het schadegebied, omdat hier de nieuwe winlocatie Rectum-Ypelo ligt. Deze kartering van deelgebied 1 is in november 2015 opgeleverd en zal begin 2016 in de werkgroep worden besproken. De metingen van de peilbuizen zijn met 1 jaar verlengd om een goed beeld te krijgen van de verandering van de verlaging in de rest van het schadegebied.

Zwolle
(04.029)

Vitens heeft in 2010 de drinkwaterwinning Engelse Werk bij Zwolle gewijzigd en daarbij nieuwe winputten in de omgeving van de Schelderdijk in bedrijf genomen. In 2014 meldde zich eerst 1 eigenaar van een monumentale woning. Deze schade werd eerst als bagatelschade behandeld maar als gevolg van nieuwe scheuren is besloten tot een uitgebreider onderzoek. In de loop van 2015 zijn hier 3 woningen bijgekomen. In 2015 heeft onderzoek inclusief locatiebezoek plaatsgevonden. Gebleken is dat er extra onderzoek naar de grondgesteldheid dient plaats te vinden. Dit zal begin 2016 plaatsvinden waarna in het voorjaar van 2016 de ontwerpadviezen worden opgesteld.

GELDERLAND

Randwijk
(05.029 - 1 en 2)

De provincie Gelderland heeft op 19 december 2013 de ACSG verzocht om onderzoek te doen naar vermeende schade aan een boerderij met opstallen bij Randwijk als gevolg van het in gebruik nemen van het puttenveld op de nieuwe winlocatie Hemmen van Vitens. Op 4 juni 2014 heeft de ACSG een tweede verzoek ontvangen in verband met vermeende schade als gevolg van de winning Hemmen. Dit betreft schade aan een boerderij op het landgoed Heerlijkheid Hemmen. In 2015 is het ontwerpadvies afgerond en verzonden aan de partijen. De commissie concludeert voor beide gevallen dat de schade door scheurvorming al voor de start van de winning Hemmen aanwezig was, maar als gevolg van de winning is toegenomen. Een deel van de schade komt dan ook voor vergoeding in aanmerking. Er zijn door alle partijen zienswijzen ingediend. Op verzoek van Vitens wordt begin 2016 een hoorzitting gehouden.

ZUID-HOLLAND

Tienhoven (08.024)

Op 15 oktober 2015 is een verzoek ontvangen van de provincie Zuid-Holland voor onderzoek naar het verzakken van een opslagloods bij een fruitteler. Er wordt door de indiener van het verzoek een relatie gelegd met de onttrekking van Oasen uit de "De Steeg". In 2015 is een locatiebezoek afgelegd en zijn gegevens ontvangen. Naar verwachting wordt het ontwerpadvies in de 1^e helft van 2016 uitgebracht.

Lexmond (08.025)

Op 15 oktober 2015 is een verzoek ontvangen van de provincie Zuid-Holland voor onderzoek naar het verzakken van een woning in Lexmond. Er wordt een relatie gelegd met de winning Lexmond van Oasen. Op basis van eerder onderzoek is destijds een claim afgewezen. In 2015 is een locatiebezoek afgelegd en informatie opgevraagd. Naar verwachting wordt het ontwerpadvies in de 1^e helft van 2016 uitgebracht.

NOORD-BRABANT

Vierlingsbeek- bos (10.028-bos)

De specifieke boskartering van de betreffende percelen is opgeleverd in augustus 2015. De schadeberekening wordt uitgevoerd met het programma HBGG. Na afronding van de update van het programma HBGG naar Windows 7 zal in de eerste helft van 2016 de schade worden berekend en een ontwerpadvies aan partijen worden opgesteld.

Loosbroek (10.041)

Op 1 mei 2013 ontving de ACSG het verzoek om onderzoek te doen bij één landbouwer als gevolg van de grondwaterwinning te Loosbroek door Brabant Water. De met een model berekende verlagingen als gevolg van de winning Loosbroek zijn getoetst en de bodemkartering is uitgevoerd. Helaas is de schadeberekening zoals gepland in 2015 nog niet uitgevoerd. De oorzaak van de vertraging is een gevolg van veranderingen bij het secretariaat van de ACSG (zie hoofdstuk 3, transitie secretariaat). Partijen zijn op de hoogte gesteld van deze vertraging. In de eerste helft van 2016 wordt gestart met de schadeberekening.

Budel (10.045 – 1 en 2)

Op 22 juli 2015 ontving de ACSG een verzoek om onderzoek naar (grond)wateroverlast in een kelder. Er wordt door de eigenaar een relatie gelegd met het stopzetten van de middeldiepe winning Budel door Brabant Water.

Op 11 december 2015 is een vergelijkbaar verzoek ontvangen. Het betreft schade aan opstallen mogelijk als gevolg van het stopzetten van de middeldiepe winning Budel.

Begin 2016 wordt bekeken hoe deze verzoeken aan te pakken.

Sint Willebrord (10.046)

Op 19 augustus 2015 is een verzoek om onderzoek ontvangen. Schade waarvan de indiener vermoedt dat het komt door de aanleg van een riolering (met bemaling) in 2009. In 2015 is een locatiebezoek gebracht en informatie opgevraagd. Begin 2016 wordt het ontwerpadvies verstuurd.

LIMBURG

Maastricht (11.005)

Op 20 augustus 2015 is een verzoek ontvangen voor onderzoek naar schade aan woningen als gevolg van bemalingen ten behoeve van de aanleg van de tunnel A2. In 2015 is een locatiebezoek afgelegd en informatie opgevraagd bij onder andere de vergunningverlener Waterschap Roer en Overmaas.

BIJLAGE 1 OVERZICHT VAN DE VERZOEKEN OM ONDERZOEK IN 2015

Onderstaande tabel geeft een overzicht van alle verzoeken om onderzoek die in 2015 bij de ACSG in behandeling waren.

Projectnaam	project-nummer	nummer verzoek*)	aantal belanghebbenden	soort schade **)	datum ontvangst	datum ontwerpadvies	datum hoorzitting	datum advies
Groningen Noordhorn	01.001	01	1	G	23-12-2015			
Friesland Terwisscha-2 Terwisscha - bos Noord-Bergum	02.003 02.003 02.004	06 01 01	14 1 ca. 100	L B L	01-07-2012 01-09-2014 01-12-2004	30-07-2015	-	17-12-2015 ¹
Overijssel Mander Holten Wierden Zwolle Nijverdal	04.022 04.023 04.027 04.029 04.030	01 01 01 01 01	div. div. div. 1 div.	L L L G L	23-07-2009 28-07-2005 05-04-2012 10-01-2014 13-11-2015			
Gelderland Randwijk	05.029	01 02	1 1	G G	19-12-2013 04-06-2014	02-04-2015 13-04-2015		
Utrecht IJsselstein	06.005	01	1	G	09-10-2013	17-02-2015	-	02-04-2015
Zuid-Holland Berkel en Rodenrijs Ameide Meerkerk Tienhoven Lexmond	08.021 08.022 08.023 08.024 08.025	01 01 01 01 01	1 1 1 1 1	G L G G G	04-10-2010 20-02-2013 14-01-2014 27-10-2015 27-10-2015	06-02-2015 13-11-2014 15-01-2015	- - -	30-09-2015 10-02-2015 01-04-2015
Zeeland Vlaketunnel	09.007	01	2	L+G	26-03-2014	14-04-2015	-	04-06-2015
Noord-Brabant Vierlingsbeek - bos Eindhoven Loosbroek Bladel Berghem Budel - Nyrstar Budel St. Willebrord	10.028 10.039 10.041 10.042 10.043 10.044 10.045 10.046	01 01 01 01 01 01 01 02 01	1 1 1 1 1 div. 1 1 1	B G L G G L G G G	10-07-2014 21-02-2013 01-05-2013 31-10-2013 23-12-2013 10-07-2014 22-07-2015 11-12-2015 19-08-2015	02-02-2015 14-11-2014 31-10-2014 15-10-2015	- - 25-02-2015 -	23-03-2015 12-01-2015 14-07-2015 21-12-2015
Limburg Maastricht-A2	11.005	01	div.	G	24-08-2015			

*) Voor een project kunnen meerdere verzoeken om onderzoek ingediend worden door verschillende belanghebbenden. Binnen een project krijgen verzoeken op volgorde van binnenkomst een nummer.

**) L = Landbouwschade (incl. fruitteelt); G = Schade aan bebouwing en/of verharding; B = Bosschade

1) betreft advies-deel 1, deel 2 volgt in 2016.

Overzichtskaart van de projecten in 2015

